

Samo očeta našega ni ...

— Oj sonce, ti sonce svetlo,
ki gledaš vso širno zemljo,
ozri se tja v daljno deželo,
o mrzlo deželo Sibirijo! —

= Kaj bi tam? V mrzli Sibiriji
pod snegom pokojna pokrajina spi. =

— Očka naš šel je v krvavi boj
v daljno deželo Galicijo,
še dalje, vse dalje, v Sibirijo.
Šestnajsto leto ga čakamo,
petnajst let za njim že plakamo.
Davno utihnil krvavi je boj;
domov se sosedje vrnili so
in vse gorje pozabili so.
Samo očeta našega ni ...
Sonce, poglej in lepo ga pozdravi
in to mu povej, da mater nam Bog
k sebi poklical je davi! —

= Iskalo sem, sonce, mnogo dni,
za vašim očetom biló ni sledi.
Po stepah, dobrih in v sencih lesov
raztresenih pač je sto tisoč grobov.
Joj, eden me l njimi je svež in še nov:
Na dolgi, težavni poti — domov
v njem oče vaš našel je pokoj svoj. =

Oroslava:

Cigančica.

uh, sestradan konj je privlekel na zapuščen
predmestni travnik vegast, zeleno pleskan voz.

— Kaj je v njem? — Otroci so se približali
vozu in ga radovedno ogledovali od vseh strani.

Ko pa se je voz odprl in se je iz njega usula
kopica umazanih, v raztrgane cape oblečenih
ljudi, so otroci preplašeni pobegnili in kričali:

»Cigani! Cigani!«

Cigani so postavili šotor in se utaborili.
Bila je številna družina: postaren mož in žena

in več drobnih, sestradanih in zanemarjenih otrok.

Najstarejši, komaj pet let staremu dekletcu, je mati obesila preko ra-
men malho in ji trdo ukazala: »Pojdi!«

In cigančica je šla. Drobni, umazani nožici sta brodili prah sredi ne-
poznane ceste. Cigančica se ni ničesar bala, ne črnih dimnikarjev, ne velikih
psov, pred katerimi trepetajo otroci njenih let. Samo pred tistim strašnim
možem z votlimi očmi, ki se mu pravi Glad in se ga otroci in odrastli tako
boje, je tudi ona nekoliko trepetala. Precéj je že bila vajena nanj, saj je
bil njihov vsakdanji gost.

Srečala je debelušnega meščana. Debela zlata verižica mu je rožljala
na prsih. Cigančica se mu je približala in proseče sklenila roke:

»Gospod, lepo prosim, en dinar!«

Gospod se je ustavil in premeril malo z zaničljivim pogledom:

»Tako majhna, pa že prosiš? Ali te ni sram?«

In je nadaljeval pot z visoko dvignjeno glavo, kot da je povedal nekaj silno važnega.

V dekličino srce pa je grenkobno kanilo, čemur drobni otrok ni vedel imena.

Šla je dalje s proseče sklenjenimi ročicami in iskala dobrih ljudi. Ni jih našla.

Samo neka drobna deklica, komaj nekaj let starejša od cigančice, ji je podarila dinar.

»Vzemi,« je rekla, »iz hranilnika sem ga vzela, da ga podarim beraču, ki vsak dan prosi pred šolo. Pa ga ti imej!«

Cigančica se ji je lepo zahvalila. Ta preprosta, bosa deklica, ki ji je podarila morda edini dinar iz svojega hranilnika, je bila prvi dobri človek, ki ga je srečal ciganski otrok tisti dan.

Pot se je vila dalje skozi mesto, med vrstami gospodskih hiš. Cigančica je šla s sklenjenimi ročicami in plahim, trepetajočim upanjem v srcu. Še so dobri ljudje na svetu! Če je bila ta preprosta deklica tako dobra, da ji je podarila edini dinar, ki ga je imela, gotovo bo tudi med tistimi bogatimi lepo oblečenimi gospami katera, ki bo dobra, kot je bila ta deklica.

Tako je mislila, ko je stopala mimo izložb, ki so vabile ob cesti. Cigančica ni obstala, ni se ozrla. Saj je vedela, da so vse tiste lepote samo za bogate, lepe otroke. Ne, tam ni nič za njo. Njene želje so tako majhne in skromne. Če bi imela košček kruha, pa bi bila zadovoljna.

Na vratih slaščičarne je stala gospa, debela in rdečelična, kot da bi ves ljubi dan jedla sladke medene kolačke, ki jih je imela razstavljene v izložbi.

»Čigava pa si, punčka?« se je sklonila k njej in jo pobožala.

Cigančica je obstala in jo nemo pogledala. Ni si upala prositi. Pa je morda ta gospa prav tako dobra kot ona deklica, zato je vseeno poltihu rekla:

»Tako sem lačna, gospa!«

In res, kot da je oblak prekril sonce, je izginil smehljaj z gospejinega obraza: »A, beračiš?« je hladno rekla, izginila v prodajalno in se vrnila s kolačkom. »Pa pazi, da te ne dobi stražnik. Tako majhni otroci ne smejo beračiti.«

Cigančici je bilo skoro žal, da je prosila. Čeprav je bila zelo lačna in je gospejin kolaček slastno dišal, vendar ji je bil ljubši gospejin smehljaj in njene prijazne besede, ki jih doma ni nikoli čula. Dvignila je kolaček k ustom, pa je v strahu odmaknila roko. Zdelo se ji je, da se bo slastni grizljaj izpremenil v grenak pelin, če bo ugriznila vanj. Sklenila je, da ga nese domov in da sestrici.

S kolačkom v umazani ročici je nadaljevala pot. Na levi strani ceste se je razprostiral park. Na gredicah so cvetele čudovite rože. Poleg so

stala drevesa in metala senco na bele stezice, kjer so na klopeh sedele gosposke mamice. Sredi parka so se v leseni ogradi v pesku igrali otroci. V vedrca, košarice in posodice so nasipavali pesek in delali pogače.

Cigančica je obstala pri njih in jih gledala.

Mal, rdečeličen deček je prikobacal k njej in iztegnil roko po njenem kolačku.

Cigančica se je spomnila na svojo lačno sestrico doma. Odtegnila je roko s kolačkom in hotela iti. Toda deček je glasno zajokal in zahteval: »Daj, daj, daj!«

Preplašena in iznenadena je dala kolaček. Tedaj pa je vstala s klopi mamica in pritekla k dečku:

»Marjanček, ubožček, zlatek, kaj so ti naredili, da jokaš?«

»Moj kolaček je hotel, pa sem mu ga dala,« je boječe rekla cigančica. Mislila je: »vsaj sedaj sem storila nekaj, za kar me ne morejo karati.«

Gospa je cigančico šele sedaj zagledala.

»Tiiii!« se je začudila in bodeče premerila njeno razcapano obleko. Iztrgala je otroku kolaček iz rok in ga zagnala v pesek:

»Fej, Marjanček, fej! Tisti kolaček je grd, umazan. Ne jokaj, ljubček, mamica ti bo kupila drugega, sladkega, dobrega, ne jokaj ljubček, dušica!«

In srdito se je obrnila proti cigančici:

»Ti pa, umazana ciganka, glej, da pustiš otroke pri miru in se pobeš takoj od tu. Razumeš, ta-koj!!!«

Deklica je zajokala in stekla iz parka.

In jokala je vso dolgo pot, ko je šla domov mimo svetlih izložb in visokih hiš. Ni prosila več. Upanje je umrlo v njenem srcu. Z objokanimi očesci, brezupno uprtimi v tla, je hitela po prašni cesti. V prazni torbi je žvenketal edini dinar, ki ga je prejela od deklice, edinega dobrega človeka.

· Miha Bločan:

Nova pravljica.

II. slika.

Gozd. Skalovje. V ozadju vhod v Matjaževo kraljestvo. Pred vhodom spita dva stražarja.

1. prizor.

Matjaževa vojska (zamolklo):

Spimo, spimo že tisoč let
in čakamo, da bo kralj Matjaž odrešil svet.
S spancem si čas preganjamo
in čudne, prečudne sanje sanjamo:
Z meči le moremo svet rešiti,
drugače ne more se to zgoditi...
Spimo, spimo že tisoč let
in nič ne vemo, kdaj bo kralj Matjaž odrešil svet.
(Glasovi zamirajo, dokler ne utihnejo.)

Bohek (dvigne glavo, ker je začul krokarjev krik):

· Že zopet minilo sto je let.

Kohek (odgovarja): Krokarja čul si, ki je preletel skalnati svet.